

Π Ε Ρ Ι Π Ο Ν Τ Ι Ω Ν Κ Α Ι Λ Α Ζ Ω Ν

Έ ν α ς ἀ π α ρ ά δ ε κ τ ο ς δ ί σ κ ο ς

ΣΤΑΘΗ ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗ - Δ.Ν.Δικηγόρου

Ἡ ἐθνικὴ φιλοτιμία τῶν Ποντίων ἐθίγει κατὰ τρόπον βάνουσον. Ἐπεχειρήθη πλαστογραφίαι τῆς ἱστορίας. Ἡ θρασύτης τῶν δραστῶν, πέντε τὸν ἀριθμὸν, δὲν ἔχει ὅρια. Ἴσως ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ἔνοχοι. Ἀλλὰ τὸ ἀνοσιούργημα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἀνεκτὸν ἀπὸ τὴν ὑπερήφανον ψυχὴν τῶν Ποντίων.

Περὶ τίνος πρόκειται

Πρόκειται περὶ ἑνὸς δίσκου. Ἐμυκλοφόρησε προσφάτως. Ἀνήκει εἰς τὴν ἐταιρίαν "Φίλιπς". Συνθέται τοῦ ἄσματος, Σ.Κάζος καὶ Σ.Νικολαΐδης. Ἐπιτελεσται, Γ.Αιγύπτιος, Λουκία Λάη καὶ Μ.Κάζη. Λαϊκὴ ὀρχήστρα κλπ. Ἀριθ. ἀδείας 5656-329-68. Ἡ ἐνέργεια, καθ' ὅλα νόμιμος, βλέπετε.

Τὸ ἄσμα λέγει...

Ἀπ' τὸν Πόντο τῆς Τουρκίας μέσα ἀπ' τὴν καταστροφὴν
ἦρθανε γιὰ νὰ μᾶς ποῦνε ἡ Ἑλλάδα πὼς δὲν ζῆ

ζῆ, ζῆ, ζῆ, ζῆ, ζῆ, φώναζαν οἱ Πόντιοι

ζῆ, ζῆ, ζῆ, ζῆ, ζῆ, καὶ μᾶς βγάλανε Λαζοὶ κλπ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μουσικὴν, δὲν εἶναι παρά ἓνα συνονθύλευμα τοῦ χειριστοῦ εἰδους. Μία ἀμυδρὰ ἐντύπωση ποντιακῆς μελωδίας, ἀρκετὰ μεγάλη δὲ σις τουρκικῆς μουσικῆς καὶ, ὡς συνδετικὸς κρῖκος εἰς τὸ ὅλον κατασκευάσμα, ὁ γύφτικος χαβάς.

Ὁ σκοπὸς τῶν δημιουργῶν

Οἱ ὑπεύθυνοι τοῦ ἄσματος ἀπέβλεπον εἰς ... ὑψηλοὺς σκοποὺς. Συνήργησαν διὰ τὴν ἀποκάλυψιν ... σπουδαίας ἱστορικῆς ἀληθείας. Ἠθέλησαν νὰ ἀποδείξουν, ὅτι Πόντιοι καὶ Λαζοὶ ταυτίζονται: Ὁ ὄρος "Λαζοί", εἶναι ἡ μεταγενεστέρα ὄνομασία τῶν Ποντίων. Ἐάν δέ προσέξετε τοὺς στίχους τοῦ ἄσματος, θὰ διερωτηθῆτε: Ποῖος ἄραγε εἶπε εἰς τοὺς Ποντίους, "ἡ Ἑλλάδα πὼς δὲν ζῆ"; Περὶ αὐτοῦ δὲν σιοτίζονται καὶ πολὺ οἱ συνθέται. Τοὺς ἐνδικοφέρει μόνον μία ὁμοιοκαταληξία, ἡ ὁποία καὶ συμφωνεῖ ἀπολύτως μὲ μίαν γνώμην: Ἡ Ἑλλάς ζῆ... Λὰς ζῆ - Λαζοί!!! Καταπληκτικὴ ἐπινόησις!

Φαιδρολογήματα

Μεταξύ τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ, κυκλοφοροῦν ἐνίοτε ὀρισμένα μυθοπλαστικά φῆμαι περὶ τῆς ἐτυμολογίας μιᾶς λέξεως, τῆς ἐννοίας ἐνός ὄρου κλπ. Πρὸκειται περὶ ἀμάθων μυθοπλαστῶν, οἱ ὅποιοι καθορίζουν αὐθαίρτως διαφόρους ἐννοίας, ἐρμηνεύουν δῆθεν δυσνοήτους ὄρους κλπ. Οἱ τύποι αὗτοι ἔπειθαν συχνά τὸ περιβάλλον τους ἰδίως εἰς ἐποχάς, ὅπου ἐβασίλευεν ἡ ἀμάθεια. Ἦσαν ἀνεξέλεγκτοι καὶ ἀσύδωτοι. Κάποτε ψυχαγωγοῦσαν τοὺς ἀκροατὰς των, ὅταν ἔδιδον τὰς διαφόρους ἐρμηνείας μὲ τρόπο σατιρικόν.

Ἄς ἀναφέρωμεν μερικά παραδείγματα τοιούτων φαιδρολογημάτων. Λύκος: σύνθετος λέξις. Προῆλθεν ἀπὸ τὰς λέξεις "λίαν-καῖός". - Παντελόνι: ἀπὸ τὰς λέξεις "πάντα-λειώνει". - Ἀγάπη: ἀπὸ τὰς λέξεις "ἀγει τὸ πᾶν" κλπ.

Διατί νά μῆν εἴπωμεν τώρα, ὅτι ὁ τέως Πρόεδρος τῶν ΗΠΑ Χ. Τρούμαν, εἶναι Πόντιος; Τοῦτο δύναται νά κατασκευασθῆ ὡς ἐξῆς: Τὸ "τρίμαν" εἶναι ἓνα ποντιακὸ φαγητό (εἶδος ἀλευροῦσουπας). Ὁ παπποῦς λοιπὸν τοῦ Τρούμαν ἦταν Πόντιος καὶ ἔτρωγε πολὺ τρίμαν. Ἐξ αἰτίας τοῦ γεγονότος τούτου, τοῦ ἔβγαλαν τὸ παρατσούκλι "τρίμαν". Τρίμαν, τρίμαν καὶ, κατὰ μετατροπὴν ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς γλώσσης, Τρούμαν. Αὐτὴν τὴν ὀνομασίαν ἐπῆραν καὶ ὅλοι οἱ ἀπόγονοί του. Ἐννοήσατε;...

Ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια

Ἀλλὰ πέραν τῶν φαιδρολογημάτων, ὑπάρχει καὶ ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια. Οὐδεὶς εἶναι ὑποχρεωμένος νά τὴν ἐρευνήσῃ, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νά τὴν παραποιήσῃ. Ὅταν ἰδίως πρόκειται περὶ ἐθνικῶν θεμάτων, οὐδενὶ ἐπιτρέπεται ἀσχημονεῖν. Καὶ εἶναι νοητὸν, μὲ τὴν ἐπίσημον ἄδειαν τοῦ κράτους, νά παραποιοῦνται ἱστορικαὶ ἀλήθειαι, ἀπτόμεναι τῆς ἐθνικῆς μας ὑποστάσεως καὶ ἀξιοπρεπείας;

Περὶ τοῦ θέματος "Πόντιοι καὶ Λαζοί" ἔχουν δημοσιευθῆ, παλαιότερα, ἀξιόλογα ἄρθρα*. Ἐπεσημάνθη, κατὰ τρόπον ἐπιστημονικόν, τὸ γεγονός, ὅτι οἱ Πόντιοι οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουν μὲ τοὺς Λαζοὺς. Ἀλλ' ἐπειδὴ, ἐν πλήρει αἰθρία, δίκαιος ἱπτάμενος κατέπεσεν ὡς κεραυνός, διὰ νά ... κωνιορτοποιήσῃ ἐπὶ γῆς ἀνιάρως τινὰς ἱστορικὰς ἀνακριβείας, ἀνάγκη πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ ὀλέθρου.

Οἱ Ἑλληνοπόντιοι

Ὁ ἑλληνισμὸς τοῦ Πόντου ἔχει ἱστορίαν αἰώνων. Ὁ ἀποικισμὸς τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν Πόντον ἤρχισεν ἀπὸ τὸν 8ο π.χ. αἰῶνα. Οἱ πρῶτοι ἀποικοὶ ἦσαν Ἑλληνες Μιλήσιοι. Εἶχαν ἀποικισθῆ κατ' ἀρχὴν, τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ ἀργότερα ἡ ἐνδοχώρα. Τοὺς Μιλησίους ἠκολούθησαν καὶ ἄλλοι Ἑλληνες, ἀπὸ ὅλας σχεδὸν τὰς περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος, ἰδίως ἀπὸ τὰ

Μέγαρα. Ἀρκούμεθα μόνον εἰς αὐτό τό συγκεκριμένο ἱστορικό γεγονός. Δέν ἀναφερόμεθα εἰς τήν ἑλληνικήν μυθολογίαν, ἀπό τήν ὅποιαν προκύπτουν ἱκαναί ἐνδείξεις διά τήν ὕπαρξιν δεσμῶν μεταξύ τῶν κατοίκων τοῦ Πόντου καί τῆς Ἑλλάδος, εἰς ἀκόμη παλαιότερους χρόνους.

Καθ' ὅλην τήν διάρκειαν τῶν ἀρχαίων χρόνων, τῆς Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, τῆς Βυζαντινῆς περιόδου καί τῆς Τουρκοκρατίας, οἱ Πόντιοι ἔμειναν πιστοί εἰς τὰς ἐθνικάς τῶν παραδόσεις. Δέν λησμονοῦσαν τήν καταγωγή τους. Ἡ ἐθνική τους συνείδησις ἔμεινε ἀναλλοίωτος ὡς τό τέλος. Εὐρίσκοντο εἰς διαρκή ἐπαφήν καί ἐπικοινωνίαν μετά τῶν Ἑλλήνων τῆς κυρίως Ἑλλάδος, καθ' ὅλην τήν διάρκειαν τῶν αἰώνων.

Ἡ Αὐτοκρατορία τῶν Κομνηνῶν, μέ πρωτεύουσα τήν Τραπεζοῦντα (1204-1461), ἦτο κράτος ἑλληνικόν. Αἱ ἀρχαί τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ ἀπετέλουν πάντοτε τόν ὁδηγόν καί προσανατολισμόν τῶν Ποντίων, κατὰ τὰς ἀντιξέδους περιστάσεις τῆς ἠρωτικῆς ζωῆς των.

Οἱ Λαζοί

Ἡ πρώτη κοιτίς τῶν Λαζῶν τοποθετεῖται εἰς τά βάθη τοῦ Κ^αυκάσου. Πρὸκειται περὶ τῆς Λαζικῆς ἢ Λαζίας καί, τουριστί, Λαζιστάν.

Περὶ τῶν Λαζῶν, ὁμιλοῦν καί ἀρχαῖοι καί μεταγενέστεροι συγγραφεῖς καί ἱστορικοί. Ὑπάρχουν κείμενα ἐπαρκῶς διαφωτιστικά, τόσοσ τῆς μεταχριστιανικῆς περιόδου, ὅσον καί τῆς προχριστιανικῆς τοιαύτης.

Ὁ Ἡρόδοτος, π.χ., θεωρεῖ τοὺς Λαζοὺς Αἰγυπτίους. Καί ἀνθρωπολόγοι ἠσχολήθησαν μέ τό ἐθνάριον τοῦτο, τῆς ἰδιαιτέρας ράτσας τῶν Λαζῶν, ὡς ὁ Ἰωάν. Κούμαρης. Ὡς δέ δικαίως λέγει ὁ σεβαστός κ. Γ. Κανδηλάπτης, "τό ἐθνάριον τοῦτο εἶναι ὀλόξενο καί ἀλλόξενο πρὸς τοὺς Ἑλληνοποντίους".

Οἱ Λαζοί ἔχουν στενόν σύνδεσμον μέ τοὺς νοτίους Καυκασίους, τοὺς Μιγυρελίους καί τοὺς Καρτβέλι. Τοῦτο προκύπτει σαφέστατα ἀπό ἱστορικάς ἐρεῦνας καί μελέτας, παλαιότερας καί νεωτέρας. Προκύπτει ἐπίσης, ὅτι οἱ Λαζοί μέ τήν παροδόν τοῦ χρόνου, μετεκινήθησαν κατ' ἀρχήν πρὸς ἀνατολικὰς περιοχὰς τοῦ Πόντου, διά νά φθάσουν ἀργότερα καί δυτικώτερα, μέχρι τοῦ Καλοποτάμου. Ἦσαν τελείως ἀπολίτιστοι, εἰς δέ τὰς συναλλαγὰς τῶν μέ τοὺς Ποντίους, εἶχαν νά προσφέρουν μόνον δέρματα ζώων, ἐνῶ ἠγόραζαν ἀπό τοὺς Ποντίους πᾶν ὅ, τι ἐχρειάζοντο πρὸς βιοπορισμόν.

Ἡ προσχώρησις τῶν Λαζῶν εἰς τόν Χριστιανισμόν

Ἡ προσχώρησις αὐτῆ δέν ἔγινε μέ κίνητρα εὐγενῆ. Τοὺς ἔλειπε ἡ στοιχειώδης γνῶσις καί καλλιέργεια. Δέν ἐπίστευαν εἰς τήν ἀξίαν τῆς ἀγάπης.

Τό 522 μ.Χ., ὁ βασιλεὺς τῶν Λαζῶν Τσαθίος βαπτίζεται εἰς Κων/πολιν

καί ἡ Ἐπισκοπή τους ὑπάγεται εἰς τόν Μητροπολίτην Τραπεζοῦντος.

Οἱ Λαζοί, ἐν πάσῃ περιπτώσει, εὐρίσκονται εἰς διαρκῆ συναλλακτικὴν ἐπαφήν μέ τοὺς Ποντίους. Δανειζονται ἀπό αὐτούς ἔθιμα, συνηθείας, σιοπούς καί τραγούδια καί τήν λύραν. Οὐδέν δίδουν, διότι, ἀπλούστατα, δέν ἔχουν. Διατηροῦν μόνον τήν γλῶσσα τους, πού ἀνήκει εἰς τήν οἰκογένειαν καυκασιακῶν διαλέκτων. Ἴσως ὑπάρχουν εἰς αὐτήν καί στοιχεῖα ἀραβικῆς προελεύσεως.

Μέ τόν ἐξισλαμισμό τους

Ὁ δεσμός τῶν Λαζῶν μέ τόν Χριστιανισμό ἦταν ἐπιφανειακός. Μέ τήν κατάλυσιν τῆς Αὐτοκρατορίας τῶν Κομνηνῶν (1461), οἱ Λαζοί ἤλαξαν ἄρδην πορείαν. Μέ τήν νέαν τάξιν πραγμάτων, κάθε ἠθικός φραγμός ἐξέλιπεν. Ὁ παλαιός ἄγριος εἰς αὐτόν τοῦ ἔθναρ τοῦ Λαζιστάν ἀφυπνίσθη. Εἰσῆλθαν εἰς τόν Μωαμεθανισμόν ὡς πειναλέοι λύκοι, διά νά κατασπαράξουν τά θύματά τους, τοὺς Ποντίους.

Αἱ λεηλασίαι, οἱ κατατρογμοί, αἱ σφαγαί καί τά παντός εἴδους κακουργήματα τῶν Λαζῶν εἰς βάρος τῶν Ἑλληνοποντίων, ἀποτελοῦν μίαν ἀπό τάς πλέον τραγικῆς περιόδους τῆς ἱστορίας τοῦ ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ κατακτητής εἶχε βεβαίως κάθε λόγον, νά ἀνέχεται καί νά ἐπευλογῆ τά τοιαῦτα τεραταουργήματα.

Καθ' ὄλην τήν διάρκειαν τῆς Τουρκοκρατίας, οἱ βάρβαροι τοῦ Λαζιστάν διέπραττον τά πλέον φοβερά ἐγκλήματα εἰς βάρος τῶν ποντίων, τῶν ἄλλοτε εὐεργετῶν τους. Συνειργάσθησαν ἀκόμη καί μέ τόν κακοῦργον τῆς Κερασσοῦντος Τοπάλ Ὀσμάν, ὁ ὁποῖος ἐπέδθη εἰς ἀγρίαν σφαγήν τῶν Ποντίων Χριστιανῶν, ὀλίγον πρό τοῦ ξερριζωμοῦ. Σημειωτέον, ὅτι οὔτε ἓνας Λαζός δέν ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα.

Καί ἄλλαι ἀποδείξεις

Οἱ Πόντιοι, οὐδεμίαν εἶχαν ἐκτίμησιν πρός τοὺς Λαζούς. Λαζόν, μέ κάποιαν σατιρικὴν διάθεσιν, ἀποκαλοῦσαν τόν τελείως ἀφελῆ τύπον, τόν ἄξεστον, τόν χαζόν.

Εἰς τά δημοτικά τους τραγούδια, οἱ Πόντιοι ὀμιλοῦν διά τοὺς Ἑλλενούς ἢ Ἑλλενας ἢ Τραντέλλενούς. Τοὺς ὀνομάζουν καί ρωμαίτικα παλληγιάρια.

Νά σάν τῆ μίνναν, πού γεννᾷ τά τράντα χρόνια μίαν
κι' ἐφτάει υἱόν Τραντέλλεναν, ρωμαίτικον παλληγάρι

Γίνεται λόγος γιά Ἑλλενικόν κοντάρι, οὐδέποτε γιά
λαζικόν κοντάρι κλπ.

Ἡ ἔννοια ρωμιόσυνη, δηλαδή ἑλληνισμός, ἐκφράζεται ἀπὸ τοὺς Ποντίους διὰ τοῦ ὄρου Ρωμανία. Ὁ τελευταῖος αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου, μνημονεύεται ὡς ὁ Ἑλλεν Κωνσταντῖνον. Ἀκόμη καὶ αὐτοὶ οἱ Τούρκοι, παρὰ τὸ ἀντίθετον συμφέρον τους, ὡς παρατηρεῖ εὐστόχως ὁ κ. Ι. Σαλτσῆς, δὲν ὀνομάζουν Λαζοὺς τοὺς Ἄοντιους, ἀλλὰ Ροῦμοὶ ἴδιοι οἱ Πόντιοι, ὀνομάζουν ἐκείνους Ρωμαίους Χριστιανούς. Ἀπομένει λοιπὸν περιθώριον δι' ἀμφισβητήσεις, παρανοήσεις, ἀσθαλιεῖς κατασκευαί κλπ;

Ἡ ὕβρις καὶ ὁ κίνδυνος

Δὲν ὑβρίζονται λοιπὸν χυδαῖατα οἱ Ἄοντιοι, ὅταν προσωνομάζωνται καὶ Λαζοί; Ὁ ὑπ' ὄφιν δίσκος, διαλαλῶν τὴν ταύτισιν Ποντίων καὶ Λαζῶν, Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, θυμάτων καὶ θυτῶν, δὲν ἀποτελεῖ, ὡς ἐνέργεια, ἀνοσιούργημα κατ' ἐξακολούθησιν; Καὶ θὰ ὑποστοῦν οἱ ὑπερήφανοι Πόντιοι τὴν ὕβριν ἀδιαμαρτυρήτως; Ὅχι βεβαίως.

Ἀλλὰ δὲν πρόκειται μόνον περὶ ὕβρεως εἰς βάρος ἐνδὸς ἐκλεκτοῦ τμήματος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Τὸ ἔθναριον τῶν Λαζῶν ὑπάρχει καὶ σήμερα. Ἀποτελεῖ τμήμα τοῦ τουρκικοῦ λαοῦ. Οἱ Τούρκοι ἐμφανίζουν τοὺς Λαζοὺς καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας τῶν καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἁπλῶς ἀναφέρουν μὲ τὴν ὀνομασίαν Λάζ. Μεταδίδονται καὶ ἐμπομαὶ τοῦ στοιχείου αὐτοῦ ἀπὸ τοὺς ραδιοφωνικοὺς σταθμοὺς Τουρκίας, ὅπου ἀκούγεται ἡ ποντιακὴ λῦρα, τὴν ὅποιαν ἐπῆραν ἀπὸ τοὺς Ἄοντιους, ὡς ἀνεφέρθη ἀνωτέρω. Θεωροῦνται λοιπὸν οἱ Λαζοὶ ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ὡς ἀναπόσπαστο τμήμα τους. Καὶ νὰ ἦτο μόνον ἡ ἐντεῦθεν σύγχυσις;

Ὁ σεβαστὸς κ. Ι. Σαλτσῆς ἐπισελεῖ, σχετικῶς, τὸν ἐξῆς ἐθνικὸν κίνδυνον, ἐκ τοῦ ἀκολούθου γεγονότος. Πρὸ δεκαπενταετίας περίπου, ὁ βουλγαρικὸς τύπος ἔγραφεν: "Ἄς μὴ νομίσουν οἱ Ἕλληνες, ὅτι ἄλλαξαν τὴν ἐθνικὴ σύνθεσιν τῆς Μακεδονίας, ἐπειδὴ ἐγκρατέστησαν ἐπὶ τὸν τόπον λίγους Τουρκολαζοὺς Χριστιανούς". Καὶ δὲν ἴσχυται τάχα νὰ ἐπανέλθῃ ὁ βουλγαρικὸς τύπος ἐπὶ τοῦ θέματος, διὰ νὰ περιλάβῃ καὶ τὴν Θράκην, ἂν ὄχι καὶ ἄλλας περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος; Τουρκολαζοὶ χριστιανοὶ ἀποκαλοῦνται οἱ Πόντιοι; Καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτὸς ποῦ κατευθύνεται, εἶναι αὐτονόητον. Ἡ κραυγὴ τοῦ ὑπ' ὄφιν δίσκου, προκαλεῖ σύγχυσιν, ἐκ τῆς ὁποίας μόνον οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος ὀφελοῦνται παρανόμως.

Τὸ ἐξ ἀντικειμένου ἀντεθνικὸν ἄσμα, τὸ ἐκτυπωθεὶς (μομοτύπως;) εἰς τὸν περὶ οὗ πρόκειται δίσκον, ἀποτελεῖ θετικὴν συμβολὴν εἰς τὴν προσπάθειαν νοθεύσεως τῆς ἐνδόξου ἱστορίας μας. Ἀποτελεῖ κρηυγὴν ἀνήθικον, συνεχιζομένην καὶ ἀπευθυνομένην πρὸς τοὺς ἐπιγόνους. Ἀμφισβητουμένης δὲ οὕτω τῆς ἑλληνικότητος τῶν Ποντίων, δηλητηριάζεται τὸ ἔθνος ὀδύνηρον. Διδότι ὅλοι οἱ Ἕλληνες τῆς Ἰωνίας ἀποτελοῦν ἐκλεκτὸν τμήμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Διδαχαὶ ἀντεθνικαί, ὡς ἡ ἐκ τοῦ ὑπ' ὄφιν δίσκου, εἶναι ἀπαράδεκτοι ὑφ' οἷανδὴποτε μορφῆν.

Ἡ καταστροφή τοῦ δίσκου

Ὁ δίσκος ὑπάρχει. Ἡ ἐξ αὐτοῦ ὕβρις, εἰς βάρος τῶν Ποντίων, ἐξακολουθεῖ ἀκουομένη. Ἡ ἀντεθνικὴ πρᾶξις συνεχίζεται. Ἐπιβάλλεται ἄμεσος καὶ δραστηκὴ ἐνέργεια πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῆς. Θὰ ἠδύνατο νὰ ζητηθοῦν ἀκόμη καὶ ποινικαὶ εὐθύναι εἰς βάρος τῶν δραστῶν. Τὰ ποντιακὰ σωματεῖα πρέπει νὰ προβοῦν, ~~πάρουσα~~ εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας. Αἱ εὐθύναι των εἶναι βαρεῖαι.

Ὁ γράφων, οὐδέεν προσωπικὸν συμφέρον ἐπιδιώκει. Τὸ θέμα ἀνάγεται εἰς τὸ συμφέρον τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Καὶ εἶναι θέμα κατ' ἐξοχὴν ἐθνικόν, διὸ καὶ ὑπάρχει ἰδιαιτέρα εὐαισθησία. Ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεσος ἀνάκλησις τῆς σχετικῆς ὑπ' ἀριθ. 5656-329-68 ἐπισημοῦ ἀδείας κυκλοφορίας τοῦ, ὕβριστικοῦ καὶ ἀντεθνικοῦ περιεχομένου, ὑπ' ὄφιν δίσκου. Πρέπει νὰ διαταχθῇ ἀρμοδίως ἡ καταστροφή τῶν ἤδη ἐν κυκλοφορίᾳ δίσκων. Εἶναι ἐθνικὴ ἐπιταγὴ καὶ ἄς μὴ χολωθοῦν οἱ ὑπεύθυνοι συνθέται καὶ καλλιτέχναι. —

ΣΤΑΘΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ

Βλ. Σ. Ἰωαννιμίδην, Ποντ. Ἐστία, τόμ. Η', 1957, σελ. 4260 ἐπ., Σ. Κοιμινίδην, Ποντ. Ἐστία, τόμ. Η', 1957, σελ. 4447 ἐπ., Ι. Σαλτσῆν, Ποντ. Ἐστία, τόμ. Η', 1957, σελ. 4561 ἐπ., 4609 ἐπ., καὶ τόμ. ΙΑ', 1960, σελ. 5959 ἐπ., Γ. Κανδηλάπτην, Τὸ Βῆμα τῆς Ἐδρείνου Λέσχης Θεσ/νίκης, φύλλον Αὐγούστου, 1960 καὶ Γ. Κοσμίδην, Τὸ Βῆμα τῆς Ἐδρείνου Λέσχης Θεσ/νίκης, φύλλον Σεπτεμβρίου 1960. Εἰς τὰ ἐν λόγῳ ἄρθρα, ἰδίᾳ τοῦ Ι. Σαλτσῆ ὁ ἀναγνώστης εὐρίσκει πλείστας ὄσας παραπομπὰς εἰς διαφόρους ξένους καὶ ἡμετέρους συγγραφεῖς, ἱστορικοὺς κλπ., οἱ ὅποιοι διαφωτίζουν πλήρως τὸ θέμα, εἰς τὰ οὐσιώδη τοῦλάχιστον σημεῖα αὐτοῦ. —